

Zmizelé jezero i krásy Patagonie. Časopis Živa ocenil autory z loňského ročníku

24.5.2023 - Zuzana Dupalová | Akademie věd České republiky

Ceny časopisu Živa a ocenění autoři se podle předsedkyně Akademie věd ČR Evy Zažímalové těší respektu přírodovědců. „Je to už sto sedmdesát let, kdy Jan Evangelista Purkyně založil Živu. Jde tedy o rodinné stříbro, ne-li zlato nebo platinu české vědy o přírodě.“

„Jaká je nyní Živa, je výsledek především našich autorů. Předáváme jim ceny, abychom ukázali, že si jich velmi vážíme,“ ocenila práci vědců, kteří do časopisu mnohdy pravidelně přispívají, jeho šéfredaktorka Jana Šrotová.

Předsedkyně Akademie věd ČR Eva Zažímalová přirovnala časopis Živa k rodinnému stříbru české přírodovědy.

Život v jeskyních a neznámá Patagonie

Autory do 25 let oceňuje Živa cenou Vojena Ložka. Autorkou nejlepšího článku v této věkové kategorii za loňský rok se stala **Helena Rothová** z Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy s textem *Tajný život v podzemí aneb Adaptace terestrických členovců k životu v jeskyních*, který vychází z tématu její bakalářské práce. Cenu nadějně přírodovědkyni předala členka Akademické rady AV ČR Markéta Pravdová.

Článek *Patagonie – Andy ošlehané větrem* **Jana Ptáčka** z Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy porota označila jako nejlepší text autora v kategorii od 26 do 30 let. „Kvůli disertaci jsem podnikl několik cest po Jižní Americe, velký dojem ve mně zanechala Argentina. Když jsem se ale pídil po informacích o flóře a složení tamní vegetace, našel jsem jen málo dostupných článků a publikací,“ objasnil Jan Ptáček výběr tématu. Botanik za představení přírodních poměrů a rostlin Patagonie převzal od dřívějšího předsedy redakční rady časopisu Živa a bývalého děkana Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy Pavla Kováře cenu Jana Sudy.

Tajemství českého Balatonu

„Pokusili jsme se vzkřísit polozapomenutý příběh jednoho zaniklého ekosystému. Naším největším jezerem je dnes Černé jezero na Šumavě, ještě v devatenáctém století ale byla situace jiná,“ říká **Daniel Vondrák**, jenž společně s kolegyní z Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy **Annou Tichou** napsal článek *Komořanské jezero aneb Historie českého Balatonu*.

Živa oba přírodovědce odměnila Purkyňovou cenou za popularizaci biologických věd pro autory od 30 let, převzali ji od předsedkyně Akademie věd ČR Evy Zažímalové. Oceněný text se věnuje historii jezera, které bylo v období holocénu největší přirozenou vodní plochou na našem území a nacházelo se v Podkrušnohoří poblíž dnešního Mostu. Úplné vysušení a zánik jezera nastaly v první polovině 19. století.

Laureáti (zleva): Otakar Brázda, Anna Tichá, Daniel Vondrák, Lukáš Laibl, Martin Černý, Helena Rothová, Jan Ptáček

Ceny zvláštní a příležitostné

Zvláštní ocenění časopisu Živa za popularizaci biologických věd putovalo **Lukáši Laiblovi** z Geologického ústavu AV ČR za třídílný seriál *Unikátní okna do prvohor*, který prezentoval vybraná

prvohorní naleziště s výjimečným zachováním zkamenělin. Tutéž cenu si za články v rubrice „K výuce“ a podíl na přípravě monotematického čísla o vodě odnesli **Martin Černý a Adam Petrusek** z Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy. Zvláštní ocenění předávala přírodovědcům dřívější předsedkyně Učené společnosti ČR a místopředsedkyně Vědecké rady AV ČR Blanka Říhová.

Redakční rada *Živy* udělila také příležitostnou cenu Antonína Friče pro osobnosti, které významně přispěly k rozvoji časopisu autorsky, organizačně nebo popularizačně. Od bývalé předsedkyně Akademie věd ČR Heleny Illnerové ji převzal za své články **Otakar Brázda**, a to především za publikování nových poznatků o zakladateli časopisu Janu Evangelistu Purkyňovi.

Svémi texty lékař dokazuje, že je o této významné osobnosti stále co objevovat. Jako pravidelný přispěvatel spolupracuje se *Živou* od roku 2011. „Za více než šedesát let své publikační činnosti jsem se nesetkal s tak vstřícným přijetím a obětavou spoluprací na přípravě článků jako v redakci *Živy*,“ vyzdvihl.

Živa si letos připomíná 170 let od založení.

Živa, časopis pro popularizaci biologie, vydává Nakladatelství Academia při Středisku společných činností AV ČR. Ceny časopisu *Živa* uděluje od roku 1997. Ocenění studenti, vědci a pedagogové získávají diplom a publikace z Nakladatelství Academia, ceny Vojena Ložka a Jana Sudy se pojí i s finančním darem od Střediska společných činností AV ČR. Letos si *Živa* připomíná 170 let od založení a oslavuje také 70 let nepřetržitého vydávání.

<https://www.avcr.cz/cs/o-nas/aktuality/Zmizele-jezero-i-krasy-Patagonie.-Casopis-Ziva-ocenil-autory-z-lonskeho-rocniku>